

رابطه رضایت از تحصیل با رویکردهای مطالعه و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پرستاری و مامایی

عبدالحسین شکورنیا*، هوشنگ علیجانی، شهناز نجار، حسین الهامپور

چکیده

مقدمه: توجه به رضایت از تحصیل و رویکردهای مطالعه در یادگیری و پیشرفت دانشجویان از اهمیت خاصی برخوردار است. این مطالعه با هدف بررسی رابطه رضایت از تحصیل با رویکردهای مطالعه و پیشرفت تحصیلی دانشجویان انجام شد.

روش‌ها: در این مطالعه توصیفی همبستگی در سال ۹۰-۹۱ رابطه بین رضایت از تحصیل با رویکردهای مطالعه و پیشرفت تحصیلی در ۱۴۹ دانشجوی پرستاری و مامایی که با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شده بودند، بررسی شد. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های استاندارد رویکردهای مطالعه ASSIST و رضایت از تحصیل که روایی و پایایی آنها مورد بررسی و تأیید قرار گرفت، استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با ضریب همبستگی پیرسون و آزمون t انجام شد.

نتایج: میانگین نمره رضایت از تحصیل در بین دانشجویان $51/9 \pm 10/9$ (از ۱۴ تا ۷۰) و میانگین نمره رویکرد عمقی و رویکرد سطحی مطالعه دانشجویان به ترتیب $59/9 \pm 6/3$ و $53/5 \pm 8/4$ (از ۱۶ تا ۸۰) بود. بین رضایت از تحصیل با پیشرفت تحصیلی همبستگی مثبت معناداری مشاهده شد ($F=0/2$, $p=0/015$). بین رضایت از تحصیل با رویکرد عمقی مطالعه همبستگی مثبت معنادار ($p=0/002$), $F=0/26$ و با رویکرد سطحی مطالعه همبستگی منفی معناداری مشاهده شد ($F=-0/24$, $p=0/003$).

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج حاصل از وجود رابطه بین رضایت از تحصیل و پیشرفت تحصیلی دانشجویان توجه به اهمیت و نقش رضایت از تحصیل در موفقیت بیشتر و پیشرفت تحصیلی دانشجویان در سطح دانشگاه ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: رضایت از تحصیل، رویکرد مطالعه، پیشرفت تحصیلی، دانشجوی پرستاری، دانشجوی مامایی

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / اردیبهشت ۱۳۹۳؛ ۱۴(۲): ۱۰۱ تا ۱۰۹

مقدمه

مربوط به ضعف مهارت‌های مطالعه و یادگیری دانشجویان است. رضایت از تحصیل نیز از جمله عواملی است که می‌تواند در وضعیت تحصیلی دانشجویان نقش داشته باشد (۱ و ۲).

مطالعه عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی در سال‌های اخیر بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است. یافته‌های پژوهشی نشان می‌دهد که پیشرفت تحصیلی هم از ساختارهای دانش و فرایندهای پردازش اطلاعات و هم از عوامل محیطی تأثیر می‌پذیرد (۳). انگیزه، رضایت، علاقه و تمایل بیشتر به جستجو و کنجکاوی حاکی از جهت‌گیری درونی فراگیر بر یادگیری و کسب تبحر است، شرایط

از جمله نگرانی‌های مسئولان آموزش دانشگاه و دانشجویان، پیشرفت تحصیلی و جلوگیری از افت تحصیلی دانشجویان است. یکی از علل افت تحصیلی

* نویسنده مسؤول: عبدالحسین شکورنیا (مربی)، گروه ایمنی شناسی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران. shakurnia@yahoo.com

هوشنگ علیجانی (مربی)، گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران. (alijany_hosh@yahoo.com)؛ شهناز نجار (مربی)، گروه مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران. (najarshanaz@yahoo.com)؛ حسین الهامپور (مربی)، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران. (elhampour@yahoo.com)

تاریخ دریافت مقاله: ۹۲/۸/۵، تاریخ اصلاحیه: ۹۲/۱۰/۵، تاریخ پذیرش: ۹۲/۱۱/۱

رضایت آنان از تحصیل است (۱۳ و ۱۴).

بررسی میزان رضایت از تحصیل می‌تواند پایه‌ای برای راهنمایی دانشجویان و شاخصی برای بهبود عملکرد آنان باشد و میزان موفقیت دانشگاه را نشان دهد. برخی پژوهشگران رابطه مثبت و قوی بین رضایت از تحصیل، رویکردهای مطالعه و عملکرد آموزشی نشان دادند (۱۵ و ۱۶). اما در نتایج برخی مطالعات رابطه‌ای بین رضایت از تحصیل و پیشرفت تحصیلی گزارش نشده است (۱۷ و ۱۸). بسیاری از پژوهشگران رابطه بین فرایندهای شناختی-انگیزشی را با عملکرد تحصیلی مورد بررسی قرار داده‌اند. برخی تحقیقات نشان داده که رضایت از رشته و انگیزش تحصیلی به طور خاص بر یادگیری و پیشرفت تحصیلی تأثیر داشته است. پژوهشگرانی که در این حوزه فعالیت می‌کنند بر ضرورت توجه به انگیزش در تعلیم و تربیت به دلیل ارتباط مؤثر آن با رویکردهای مطالعه و یادگیری تأکید کرده‌اند (۱۹ تا ۲۱).

با توجه به نتایج حاصل از مطالعات فوق و تحقیقات معدودی که در زمینه ارتباط بین رضایت از تحصیل با رویکردهای مطالعه و پیشرفت تحصیلی دانشجویان در کشور و سایر نقاط جهان منتشر شده است. و از آنجایی که تا کنون این ارتباط در دانشگاه‌های علوم پزشکی کمتر مورد بررسی قرار گرفته است. این مطالعه با هدف بررسی ارتباط رضایت از تحصیل با رویکردهای مطالعه و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز انجام شد. بررسی و شناخت ارتباط بین این متغیرها می‌تواند راهکارهای مناسبی جهت ارتقای کیفیت آموزش و پیشبرد اهداف آموزشی دانشگاه‌ها فراهم نماید.

روش‌ها

این مطالعه مقطعی همبستگی در دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور

نامساعد، محیط و امکانات آموزشی نامطلوب باعث کاهش انگیزش شده و افت عملکرد تحصیلی را به دنبال خواهد داشت (۴).

رویکردهای مطالعه شامل افکار و رفتارهای پنهان و آشکاری است که با موفقیت در یادگیری مرتبط هستند و می‌توانند از طریق مداخلات آموزشی تغییر یابند. نتایج مطالعات نشان داده است که رویکرد مطالعه، یادگیری دانشجویان را تسهیل می‌کند و عملکرد تحصیلی او را بهبود می‌بخشد و بر اساس رویکرد مطالعه می‌توان موفقیت دانشجویان را پیش‌بینی کرد (۵ و ۶). دو رویکرد اساسی برای یادگیری در آموزش عالی وجود دارد؛ رویکرد عمقی (deep approach) و رویکرد سطحی (surface approach). رویکرد عمقی با هدف درک واقعی و پایدار مطالب به کار می‌رود و در مقابل، رویکرد سطحی به حفظ طوطی‌وار مطالب می‌پردازد (۷). رویکردهای مطالعه یکی از عوامل مؤثر در عملکرد و موفقیت تحصیلی فراگیران می‌باشد. یافته‌های برخی مطالعات نشان داده که موفقیت تحصیلی در فراگیرانی که از یادگیری عمقی استفاده می‌کنند بیشتر است (۸ تا ۱۰).

توجه به رویکردهای مطالعه و یادگیری به عنوان یکی از راهکارهای عملی برای بهبود کیفیت آموزش شناخته می‌شود. در مطالعه انجام شده در هنگ‌کنگ، تفاوت واضحی بین رویکردهای مطالعه و یادگیری دانشجویانی که از موفقیت تحصیلی بالاتری برخوردار بوده‌اند در مقایسه با سایر دانشجویان دیده شده است (۲).

از جمله عوامل مؤثر دیگر در پیشرفت تحصیلی دانشجویان رضایت از تحصیل است. برخی از پژوهشگران به نقش احتمالی پیشرفت تحصیلی بر رضایت از تحصیل اشاره نموده‌اند (۱۱ و ۱۲). پژوهشگران معتقدند معدل نمرات دانشجویان که معیاری از پیشرفت تحصیلی آنان است، با رضایت از تحصیل در ارتباط است. همچنین برخی محققان خاطر نشان کرده‌اند که معدل تحصیلی دانشجویان یکی از عوامل پیش‌بینی‌کننده

نظر گرفته شد، و هر دانشجویی که نمره بالاتری در سؤالات رویکرد سطحی کسب کرده بود، رویکرد مطالعه او رویکرد سطحی در نظر گرفته شد.

ویژگی‌های روان‌سنجی این پرسشنامه قبلاً در یک پژوهش مستقل توسط مک‌کیون، تیت و انتویستل مورد مطالعه قرار گرفته و شاخص‌های روایی و پایایی آن محاسبه شده است (۲۴). نتایج این پژوهش ضمن تأیید ساختار عاملی پرسشنامه بر اساس مبانی نظری موجود، ضریب پایایی (ضریب آلفای کرونباخ) رویکردهای عمقی و سطحی را به ترتیب ۰/۸۰ و ۰/۸۴ محاسبه کرده‌اند.

در ایران، سیف در مطالعه‌ای در دانشگاه شاهد روایی و پایایی آن را بررسی و تأیید کرده است (۲۵). در این مطالعه نیز ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه رویکردهای مطالعه برای رویکرد عمقی و سطحی به ترتیب ۰/۷۰ و ۰/۷۰ محاسبه شد.

برای سنجش میزان رضایت از تحصیل از پرسشنامه رضایت از تحصیل که توسط مطلق و همکاران در دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز به کار گرفته شده بود، استفاده گردید (۲۴). این پرسشنامه دارای ۱۴ گزینه است که بر اساس مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت (از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم) است که دامنه آن از ۱ تا ۵ است. دامنه نمرات بین حداقل ۱۴ و حداکثر ۷۰ است، که نمره‌های بالاتر بیان‌گر میزان بالای رضایت‌مندی به تحصیل است. در این مطالعه پایایی با روش همسانی درونی و محاسبه آلفای کرونباخ ۰/۸۴ بر آورد گردید. جهت تکمیل پرسشنامه‌ها پژوهشگر ضمن هماهنگی قبلی با اداره آموزش و اساتید مربوطه در یکی از جلسات درس حاضر می‌شد و با بیان اهداف و اهمیت مطالعه و جلب رضایت دانشجویان، پرسشنامه‌ها را در کلاس توزیع و پس از تکمیل توسط دانشجویان جمع‌آوری کردند. به منظور رعایت ملاحظات اخلاقی در این مطالعه از ذکر نام خانوادگی دانشجو پرهیز شد.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی (فراوانی، میانگین و انحراف معیار) و برای بررسی

اهواز در سال تحصیلی ۹۱-۹۰ انجام شد. حجم نمونه بر اساس جدول کرجسی و مورگان انتخاب شد. ۱۶۲ دانشجوی دختر و پسر بدون توجه به سال ورود به دانشگاه به عنوان نمونه به روش تصادفی ساده انتخاب شدند. برای گردآوری اطلاعات از دو پرسشنامه رویکردها و مهارت‌های مطالعه انتویستل و تیت (Entwistle & Tait) که توسط امامی‌پور ترجمه و اعتباریابی شده (۲۲) و پرسشنامه ارزیابی رضایت از تحصیل که توسط مطلق و همکاران به کار گرفته شده (۲۳) استفاده شد. پیشرفت تحصیلی نیز از طریق معدل کل تحصیلی دانشجویان تعیین گردید.

پرسشنامه اول که برای سنجش رویکرد مطالعه دانشجویان به کار برده شد پرسشنامه رویکردها و مهارت‌های مطالعه (Approached and Study Skills Inventory for Students-ASSIST) بود که توسط انتویستل و تیت ساخته شده است و امامی‌پور و همکاران از آن در مطالعه‌ی خود استفاده کرده بودند (۲۲). این پرسشنامه ۵۲ سؤال دارد، که تعداد ۳۲ سؤال آن به رویکردهای سطحی و عمقی مطالعه مربوط است و در این مطالعه این بخش مورد استفاده قرار گرفت. برای سنجش هر کدام از رویکردها از ۱۶ سؤال استفاده شده است که هر ۴ سؤال به یک خرده مقیاس تعلق دارند، به این ترتیب هر رویکرد دارای ۴ خرده مقیاس است که راهبردها و انگیزه‌های مطالعه و یادگیری را می‌سنجند. در این پرسشنامه از مقیاس پنج قسمتی لیکرت (از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم) استفاده شده است. هر سؤال نمره بین ۱ تا ۵ به خود اختصاص می‌دهد. نمره مربوط به هر کدام از مقیاس‌ها از طریق جمع کردن ارزش عددی سؤال‌های مربوطه به دست می‌آید. دامنه نمرات در هر رویکرد بین حداقل ۱۶ تا حداکثر ۸۰ است. در نهایت با توجه به میانگین حاصل از جمع‌بندی سؤالات پرسشنامه در حیطه‌های مختلف رویکرد مطالعه دانشجو تعیین گردید. هر دانشجویی که نمره بالاتری در سؤالات مربوط به رویکرد عمقی کسب کرده بود رویکرد مطالعه او رویکرد عمقی در

ارتباط بین متغیرها از ضریب همبستگی پیرسون و برای مقایسه میانگین گروه‌ها از آزمون t مستقل با استفاده از نرم‌افزار SPSS-18 استفاده شد.

نتایج

پرسشنامه‌ها در اختیار ۱۶۲ نفر از دانشجویان قرار گرفت که ۱۴۹ نفر (۹۲٪) از آنها پرسشنامه‌ها را تکمیل کرده و عودت دادند. از میان پرسشنامه‌های بازگشتی، ۴۹ نفر (۳۳٪) مرد و ۱۰۰ نفر (۶۷٪) زن با میانگین و انحراف معیار سنی (۲۱/۰۹±۱/۲۸) بود. تعداد ۸۵ نفر (۵۷٪) دانشجویان رشته پرستاری و ۶۴ نفر (۴۳٪) دانشجویان رشته مامایی بودند.

میانگین و انحراف معیار نمره رضایت از تحصیل، رویکرد عمقی و سطحی مطالعه دانشجویان به ترتیب ۵۱/۹±۱۰/۹، ۵۹/۹±۶/۳، ۵۳/۵±۸/۴ بود. میانگین معدل تحصیلی دانشجویان ۱۶/۲±۱/۳ به دست آمد. همان‌طور که در جدول یک مشاهده می‌شود بر اساس آزمون آماری بین دانشجویان دختر و پسر از نظر رضایت از رشته تحصیلی، رویکردهای عمقی و سطحی مطالعه تفاوت معناداری وجود نداشت. اما بین پسران و دختران از نظر پیشرفت تحصیلی تفاوت معناداری مشاهده شد (p=۰/۰۰۱، t=۳/۷۲).

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار رضایت از تحصیل، رویکردهای عمقی و سطحی مطالعه و پیشرفت تحصیلی دانشجویان به تفکیک جنس

متغیرها	پسر	دختر	t	P
رضایت از تحصیل	۵۰/۸±۱۱/۷	۵۲/۵±۱۰/۵	۰/۸۸	۰/۳۸
رویکرد عمقی	۵۹/۸±۶/۲	۶۰/۱±۶/۴	۰/۲۷	۰/۷۹
رویکرد سطحی	۵۲/۷±۷/۷	۵۳/۹±۸/۷	۰/۸۵	۰/۳۹
پیشرفت تحصیلی	۱۵/۷±۱/۱	۱۶/۵±۱/۳	۳/۷۲	۰/۰۰۱

نتایج آزمون t مستقل نشان داد بین دانشجویان پرستاری و مامایی از نظر رضایت از تحصیل، رویکردهای عمقی و سطحی مطالعه و همچنین پیشرفت تحصیلی تفاوت آماری معناداری وجود ندارد (جدول ۲).

جدول ۲: میانگین و انحراف معیار نمره رضایت از تحصیل،

رویکردهای عمقی و سطحی مطالعه و پیشرفت تحصیلی دانشجویان به تفکیک رشته تحصیلی

متغیرها	پرستاری	مامایی	P	t
رضایت از تحصیل	۵۱/۱±۱۰/۹	۵۳/۲±۱۰/۷	۰/۲۴	۰/۹۶
رویکرد عمقی	۵۹/۷±۶/۱	۶۰/۳±۶/۷	۰/۵۳	۰/۳۴
رویکرد سطحی	۵۴/۱±۸/۴	۵۲/۸±۸/۵	۰/۳۵	۰/۶۵
پیشرفت تحصیلی	۱۶/۲±۱/۱	۱۶/۲±۱/۵	۰/۸۲	۰/۰۵

برای بررسی رابطه بین عوامل مورد بررسی از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج نشان داد بین رویکردهای عمقی و سطحی با پیشرفت تحصیلی رابطه معناداری وجود ندارد. رویکرد عمقی (r=۰/۰۴، p=۰/۶۵) و رویکرد سطحی (r=-۰/۰۳، p=۰/۰۷). اما بین رضایت از تحصیل با پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت معناداری مشاهده شد (r=۰/۰۱۵، p=۰/۰۲). یعنی دانشجویانی که رضایت بیشتری از تحصیل داشتند پیشرفت تحصیلی بیشتری داشتند. بین رویکرد عمقی مطالعه با رضایت از تحصیل رابطه مثبت معناداری مشاهده شد (r=۰/۰۰۲، p=۰/۰۰۲). و بین رویکرد سطحی مطالعه با رضایت از تحصیل رابطه منفی معناداری مشاهده شد (r=-۰/۰۲۴، p=۰/۰۰۳).

بحث

رضایت از تحصیل به عنوان یکی از شاخص‌های اندازه‌گیری کیفیت یادگیری و آموزش شناخته شده است. برخی از محققین اعتقاد دارند بررسی میزان رضایت از تحصیل در دانشجویان، ابزار بسیار خوبی برای ارزیابی دانشگاه و پیشرفت تحصیلی دانشجویان محسوب می‌شود (۱۱).

نتایج این مطالعه که با هدف بررسی رابطه بین رضایت از تحصیل بر رویکردهای مطالعه و عملکرد تحصیلی دانشجویان پرستاری مامایی انجام شد، نشان داد که بین رضایت تحصیلی با عملکرد تحصیلی دانشجویان رابطه وجود دارد. که با یافته‌های باغانی و ادراکی که نشان دادند بین رضایت تحصیلی و پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد، همخوانی دارد (۱۵ و ۱۶).

دنبال آن فرد تلاش بیشتری برای دستیابی به عملکرد تحصیلی بهتر از خود نشان می‌دهد و لذا رضایت‌مندی دانشجویان، یکی از کارآمدترین محرک‌ها برای تبیین پیشرفت تحصیلی و موفقیت دانشجویان محسوب می‌شود (۱۶ و ۱۷). بر اساس مطالعه اسچانک (Schunk) انگیزه تحصیلی دانشجویان بر خودکارآمدی دانشجویان و پیشرفت تحصیلی آنان تأثیرگذار است (۲۹). بنابراین هر چه فرد موفقیت بیشتری کسب نماید، انگیزه تحصیلی و کارآمدی او نیز ارتقا خواهد یافت. در مقابل عدم رضایت از تحصیل می‌تواند با کاهش انگیزه دانشجویان سبب افت تحصیلی گردد. یافته‌های یک مطالعه نشان داد که عدم رضایت از تحصیل می‌تواند باعث کاهش انگیزه و در نتیجه تلاش کم در فعالیتهای تحصیلی دانشجویان شود (۳۰).

یکی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار در عملکرد تحصیلی دانشجویان در تحصیلات دانشگاهی علاقه‌مندی به تحصیل است (۱۶). همان‌طور که می‌دانیم، یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های افراد پس از پذیرش در کنکور این است که در رشته تحصیلی مورد علاقه خود قبول شوند و بسیاری نیز هستند که چنانچه به این خواسته دست نیابند، حاضرند حتی چندین سال دیگر نیز پشت سد کنکور بمانند و تلاش کنند تا بالاخره روزی بتوانند به این خواسته خود دست یابند. بنابراین علاقه به رشته تحصیلی نقش مهمی در عملکرد تحصیلی دانشجویان دارد. هر چه علاقه‌مندی و رضایت از تحصیل بیشتر باشد، انتظار می‌رود پیشرفت تحصیلی نیز بیشتر باشد.

در مجموع به نظر می‌رسد که انتظارات بالا برای دستیابی به موفقیت در تحصیل با رضایت بالا و استفاده از رویکرد عمقی مطالعه همراه است. بهبود رویکردهای مطالعه و یادگیری به طور غیرمستقیم و از طریق میانجی‌هایی همچون موفقیت و احساس خودکارآمدی بر افزایش انگیزه تحصیلی به یادگیری بهتر و موفقیت بیشتر منجر خواهد شد. رویکردهای مطالعه و رضایت‌مندی دانشجویان در

این یافته با نتایج اخذ شده توسط سنایی نسب و همکاران که نشان دادند رضایت بالا از رشته تحصیلی با پیشرفت تحصیلی همراه خواهد بود و همچنین توار و همکاران که بین رضایت‌مندی از تحصیل با پیشرفت تحصیلی رابطه معناداری گزارش کرده‌اند همخوانی دارد (۲۶ و ۲۷). پژوهشگران معتقدند معدل نمرات دانشجو که معیاری از پیشرفت تحصیلی اوست با رضایت از تحصیل در ارتباط است و افرادی که رضایت بیشتری از تحصیل داشته‌اند، از معدل بالاتری برخوردار هستند (۱۶). برخی از محققین بر این باورند که رضایت از تحصیل با انگیزه، پیشرفت تحصیلی و دستاوردهای حرفه‌ای در ارتباط است (۱۹). رضایت از تحصیل یکی از عوامل مؤثر در افزایش انگیزه دانشجویان است. بدین معنا که دانشجویانی که رضایت بالایی دارند از انگیزه تحصیلی بیشتری برخوردارند، و دانشجویانی که رضایت بیشتری دارند جهت کسب نمره بهتر، تلاش بیشتری از خود نشان می‌دهند (۱۴). بنابراین رضایت تحصیلی از طریق تحت تأثیر قرار دادن انگیزه تحصیلی فرد می‌تواند در صورت بالا بودن، سبب تحریک انگیزه تحصیلی و در صورت کاهش یافتن، سبب بی‌انگیزگی دانشجو در کسب اطلاعات از محیط شود. در این زمینه نتایج تحقیقات عنبری و علیخانی با نتایج مطالعه حاضر هم‌سویی ندارد. آنان در مطالعه خود بین رضایت از تحصیل و عملکرد تحصیلی رابطه مثبت و معنی‌دار مشاهده نکردند (۱۷ و ۱۸). عدم همخوانی در این مطالعات احتمالاً به دلیل متفاوت بودن جامعه مورد بررسی، تفاوت‌های فرهنگی دانشجویان رشته‌های مختلف، حجم نمونه مورد بررسی و روش‌های آماری مورد استفاده می‌باشد.

رفیعی به نقل از هرزبرگ (Herzberg) می‌نویسد رضایت به عنوان یک عامل انگیزشی می‌تواند روی عملکرد و فعالیت‌های فرد اثر بگذارد و سبب افزایش شناخت، احساس مسئولیت و پیشرفت فرد شود (۲۸). رضایت‌مندی از تحصیل موجب ایجاد انگیزش شده و به

متفاوت باشد؛ علل دیگر آن می‌تواند جامعه مورد بررسی، حجم و مشخصات نمونه‌های مورد مطالعه و نیز روش‌های آماری مورد استفاده باشد.

از محدودیت‌های این مطالعه، بررسی بر روی گروهی از دانشجویان پرستاری مامایی بود که جمعیت خاص و همگن بودند و لذا تعمیم نتایج آن بر سایر جمعیت‌ها نیازمند مطالعات بیشتر است. اجرای این نوع مطالعات می‌تواند به شناخت بیشتر عوامل تأثیرگذار در تحصیل دانشجویان منجر شود. در همین راستا انجام پژوهش‌های مشابه در گروه‌ها و رشته‌های مختلف می‌تواند در جهت افزایش قدرت تعمیم‌پذیری چنین یافته‌هایی مؤثر واقع شود.

نتیجه‌گیری

بر اساس یافته‌های پژوهش بین رضایت تحصیلی دانشجویان و عملکرد تحصیلی آنان رابطه وجود دارد. دانشجویان موفق از رشته تحصیلی خود رضایت بیشتری دارند. رضایت تحصیلی می‌تواند باعث انگیزش و هدایت آنان در اتخاذ رویکردهای مناسب مطالعه شده، در نتیجه موفقیت تحصیلی بیشتری کسب نموده و عملکرد تحصیلی بهتری داشته باشند. لذا پیشنهاد می‌گردد در برنامه‌ریزی‌های آموزشی- فرهنگی ویژه دانشجویان به برنامه‌هایی با تمرکز بر تقویت مهارت‌های مطالعه، انگیزش و ارتقای رضایت‌مندی دانشجویان توجه نمود و با برگزاری کارگاه‌های آموزشی و یا ارائه واحدهای درسی مهارت مطالعه، رضایت تحصیلی را در آنان تقویت کرد.

قدردانی

پژوهشگران مراتب تقدیر و تشکر خود را از مسئولین دانشکده پرستاری و مامایی و همچنین دانشجویان شرکت کننده در این مطالعه به خاطر صبر، حوصله و تکمیل پرسشنامه‌ها ابراز می‌دارند.

جریان یادگیری هم می‌توانند به عنوان علت و هم معلول مورد توجه قرار گیرند. این ویژگی‌ها عملکرد فراگیر را در طول دوران تحصیل تحت‌الشعاع قرار داده و در موفقیت تحصیل یا عدم توفیق او نقش اساسی ایفا می‌کنند. بر اساس نتایج این پژوهش و دیگر مطالعات هم راستا (۳۱) توجه به مسائل انگیزشی و شناختی دانشجویان وظیفه اساسی نظام آموزشی است و نادیده گرفتن این مهم می‌تواند خسارت جبران‌ناپذیری به همراه داشته باشد. بنابراین با توجه به نقش رضایت تحصیلی و به تبع آن استفاده از رویکردهای مناسب مطالعه در بهبود عملکرد تحصیلی دانشجویان، پیشنهاد می‌شود با آموزش رویکردهای مطالعه و یادگیری، شرایط مناسبی جهت یادگیری عمقی و پایدار دانشجویان فراهم شود و با برگزاری کارگاه‌های آموزشی و شناسایی علایق و استعداد‌های دانشجویان در حفظ و ارتقای انگیزه و رضایت تحصیلی دانشجویان برنامه‌ریزی شود.

نتایج دیگر این پژوهش نشان داد که بین رویکردهای مطالعه و عملکرد تحصیلی دانشجویان رابطه معناداری وجود ندارد. بررسی نتایج پژوهش‌های قبلی نشان می‌دهد که با وجود مرتبط دانسته شدن رویکرد عمقی با پیشرفت تحصیلی بالا و رویکرد سطحی با پیشرفت تحصیلی پایین، توافق موجود در این زمینه زیاد نیست. با وجود گزارشاتی دال بر استفاده بیشتر دانشجویان دارای عملکرد تحصیلی بهتر از رویکرد عمقی و نشان دادن رابطه مثبت بین پیشرفت تحصیلی با رویکرد عمقی و رابطه منفی بین پیشرفت تحصیلی با رویکرد سطحی در بعضی مطالعات (۳۲ و ۳۳)، برخی از پژوهشگران رابطه معناداری بین رویکردهای مطالعه و پیشرفت تحصیلی پیدا نکرده‌اند (۳۴ و ۳۵). ناهمخوانی یافته‌های پژوهش حاضر درباره رابطه رویکردهای مطالعه و پیشرفت تحصیلی با نتایج برخی از پژوهش‌های موجود می‌تواند ناشی از چند عامل باشد، یکی این که شاخص‌های عملکرد یا پیشرفت تحصیلی ممکن است در پژوهش‌های مختلف

منابع

1. MirzaeiAlavijeh M, Rajaei N, Rezaei F, Hasanpoor S, Pirouzeh R, BabaeiBorzabadi M. [Comparison of self-esteem, locus of control and their relationship with university students' educational status at ShahidSadoughi University of Medical Sciences- Yazd]. *Journal of Medical Education and Development*. 2012; 7(1): 58-70 . [Persian]
2. Raines DA. CAN-Care: An innovation model of practice-based learning. *International Journal of Nursing Education Scholarship*. 2006; 3(1): 1-15.
3. Alibakhshi SZ, Zare H. Effect of teaching self-regulated learning and study skills on the academic achievement of university students. *Journal of Applied psychology* 2010; 3(15): 69-80.
4. Moshtaghi S. [Prediction of academic achievement by achievement goal orientation]. *Iranian Quarterly of Education Strategies*. 2012; 5 (2):89-94. [Persian]
5. Boehler M L, Schwind C J, Folse R. An evaluation of study habits of third-year medical students in a surgical clerkship. *Am J Su* 2001; 181 (3): 268-71.
6. Derossis AM, Rosa DD, Schwartz a, Hauge LS, Bordage G. Study habits of surgery residents and performance on American Board of Surgery In-Training examinations. *Am J Sur* 2004; 188 (3): 230-6.
7. Mattick K, Dennis I, Bligh J. Approaches to learning and studying in medical students: validation of a revised inventory and its relation to student characteristics and performance. *Medical Education* 2004; 38: 535–543.
8. Shakurnia AH, GHaforian M, ElhampourH. [Approaches to Study and learning of Students in Ahvaz JundiShapur University of Medical Sciences]. *JundishapurSci Med J* 2013;11(6):577-586 . [Persian]
9. Shakurnia A, Alijani H, Najjar S, Komeilisani H, Elhampour H. [The Effect of Two Assessment Methods on Exam Preparation and Study Strategies: Multiple Choice and Essay Questions]. *Iranian Journal of Medical Education* 2013: 13(4): 306-18 . [Persian]
10. Nejat N, Kouhestani HR, Rezaei K. [Effect of Concept Mapping on Approach to Learning among Nursing Students]. *Journal of Faculty of Nursing and Midwifery, Tehran University of Medical Sciences*. 2011; 17(2): 22-31 . [Persian]
11. Ansari EW, Oskrochi R. What really' affects health professions students satisfaction with their educationalexperience? Implications for practice & research. *Nurse Educ Today* 2004; 24, 644–655.
12. Karemera D, Reuben L, &Shillah M. The effects of academic environment and background characteristics on student satisfaction and performance; the case of South Carolina State University's School of Business. *Coll Stud J* 2003; 37(2): 298.
Available from: [Cited 26 March 2014]:
<http://www. questia. com/library/journal/1G1-103563753/the-effects-of-academic-environment-and-background>
13. Umbach D P, Porter RS. How do academic departments impact student satisfaction. *Research in Higher Education* 2002; 43(2):209-234.
Available from: [Cited 27 March 2014]:
<http://link. springer. com/article/10. 1023%2FA%3A1014471708162>
14. Ansari E W, Oskrochi R. What matters most? Predictors of studentsatisfaction in public health educational courses. *Public Health* 2006; 120, 462–473.
Available from: [Cited 27 March 2014]:
<http://www. ncbi. nlm. nih. gov/pubmed/16545405?dopt=AbstractPlus>
15. Baghani M, DehghaniNahshabari M. Effects of motivation, self-efficacy and academic approach to the study. *First National Conference of the Cognitive Science in Education*. 23-24 Nov 2011Fedusi University of Mashad. Available from:: [Cited 27 March 2014]:
http://confbank. um. ac. ir/index. php?module=conf_display&file=user&req=conf_display_main_view_abs&id=4703&conf_id=47 . [Persian]
16. Edraki M, Rambod M, Abdoli R. [The Relationship between nursing students' educational satisfaction and their academic success]. *Iranian Journal of Medical Education*. 2011; 11(1):32-39. [Persian]
17. Anbari Z, Jamilian HR, Rafiee M, Ghomi M, Moslemi Z. [The Relationship between Students' Satisfaction with Major, Mental Health and Academic Achievement in Arak University of Medical

- Sciences]. Iranian Journal of Medical Education 2013; 13(6): 489-497 . [Persian]
18. Alikhani Sh, Markazi Moghadam N, ZandBegleh M; [Evaluation of influencing factors of educational decline of nursing students of Army university of medical sciences between 2001 and 2004]. Journal of Army University of Medical Sciences of the I. R. Iran. 2006; 4(14): 819-24.
  19. Firouznia S, Yousefi A, Ghassemi G. [The Relationship between Academic Motivation and Academic Achievement in Medical Students of Isfahan University of Medical Sciences]. Iranian Journal of Medical Education. 2009; 9 (1) :79-84[Persian].
  20. Tucker CM, Zayco RA, Herman KC. Teacher and child variables as predictors of academic engagement among low- income Africa American children. Psychology in the School. 2002;39(4):477-88
  21. Busato VV, Prinsb FJ, Elshout JJ, Hamakera CH. Intellectua ability, learning style, personality, achievement motivation and academic success of psychology students in higher education. Personalit and Individual Differences 2000; 29(6): 1057-1068.
Available from: [Cited 27 March 2014]:
<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0191886999002536>
  22. Emamipour S, Shams Esfandabad H. Learning and Cognitive Styles: Theories and Tests. Tehran: Samt Publisher. 2007.
  23. Motlagh M, Elhampour H, Shakurnia A. [Factors Affecting Students' Academic Failure in Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences in 2005]. Iranian Journal of Medical Education 2008 Spr& Sum; 8(1): 91-99. [Persian]
  24. Entwistle N, Tait H, McCune V. Patterns of response to an approach to studying inventory across contrasting groups and contexts. European Journal of Psychology of Education 2000; 15(1): 33-48.
  25. Seif A, Fathabadi J. [Different Approaches to Lesson Study and the Relationship of Study Skills with Academic Achievement, Gender and Educational Experience of University Students. Tlr]. 2009; 1 (33) :29-41. [Persian]
  26. Sanaienasab H, RashidiJahan H, Saffari M. [Influential factors on academic achievement of university students]. Iranian Quarterly of Education Strategies 2013; 5(4): 243-49. [Persian]
  27. Tovar E, Simon MA. Academic probation as a dangerous opportunity: factors influencing diverse college student's success. Community College Journal of Research and Practice. 2006; 30(7): 547-64.
  28. Rafiei M, Jahani F, Mosavipour S. [Evaluation of job satisfaction among faculty members of Arak University of Medical Sciences in 2010]. Arak University of Medical Sciences Journal. 2011; 14 (1) :35-45. [Persian]
  29. Schunk DH. Self-efficacy and academic motivation. The Journal of Educational Psychologist. 1991; 26(3-4):207-231.
Available from: [Cited 27 March 2014]:
<http://www.tandf.co.uk/journals>
  30. Sanagoo A, Hesam M. [Academic Under-achievement and Some Related Factors Associated with Academic Satisfaction in Golestan University of Medical Sciences' Students]. jgbfnm. 2013; 9 (2) :90-96[Persian].
  31. Seif D, Khayyer M. [Rabeteve bavarhaye angizeshi ba roykerdhaye yadgir damiyane jamei az daneshjouyane pezheshki va mohandesi]. Journal of Education and Psychology. 2007; 3(1&2): 57-82 [Persian].
  32. MohdRedza ZE, Ismail S, Sarif SM, Ismail Y. Do approaches to learning affect academic performance of business ethics students? Journal of Technical Education and Training 2013;5(1): 28-43
  33. Bruinsma, M. Motivation, cognitive processing and achievement in higher education. Journal of Learning and Instruction. 2004; 14: 549-568
  34. Davidson RA; Relationship of study approach and examperformance. Journal of Accounting Education. 2002; 20, 29-44.
  35. Minbashian A, Huon Gf, Bird KD; Approaches to studying and academic performance in short-essay exams. Higher Education 2004; 47, 161-176.
Available from: [Cited 27 March 2014]:
<http://link.springer.com/article/10.1023%2FB%3AHIGH.0000016443.43594.d1#page-1>

Correlation between Educational Satisfaction and Approaches to Study and Academic Performance; a Study of Nursing and Midwifery students

Abdolhussein Shakurnia¹, Houshang Alijani², Shahnaz Najjar³, Hussein Elhampour⁴

Abstract

Introduction: It is important to pay attention to educational satisfaction and approaches to study for learning and academic performance. The aim of this study was to determine the correlation between nursing students' educational satisfaction and with approaches to study and academic performance.

Methods: This descriptive co-relational study was conducted on 149 students of Nursing and Midwifery School of Ahvaz University of Medical Sciences, selected by convenience sampling method during 2012-2013 academic years. The data were collected using standardized questionnaires of study approaches (ASSIST) and educational satisfaction which their validity and reliability were determined. Data were analyzed using Pearson's correlation coefficient and independent t tests.

Results: The mean score of students' educational satisfaction was 51.9 ± 10.9 (range of scores: 14-70), and the mean score of deep and surface approaches the study were 59.9 ± 6.3 and 53.5 ± 8.4 respectively (range of scores 16-80). There was a statistically significant correlation between educational satisfaction and academic performance ($p=0.015$, $r=0.2$). In addition there was a positive correlation between educational satisfaction and deep approaches to study ($p=0.002$, $r=0.26$); and a negative correlation between educational satisfaction and surface approaches to study ($p=0.003$, $r= - 0.24$).

Conclusion: With regard to the association between students' educational satisfaction and their academic performances, paying attention to the role of educational satisfaction seems to be necessary considering students' further academic achievements in university level.

Keywords: Educational satisfaction, study approaches, academic achievement, nursing student, midwifery student.

Addresses:

¹ Instructor, Department of Immunology, Medical Faculty, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran. E-mail: shakurnia@yahoo.com

² Instructor, Department of Nursing, Nursing and Midwifery Faculty, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran. E-mail: alijani_hosh@yahoo.com

³ Instructor, Department of Midwifery, Nursing and Midwifery Faculty, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran. E-mail: najarshanaz@yahoo.com

⁴ Instructor, Department of Educational Sciences, School of Psychology and Educational Sciences, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran. E-mail: elhampour@yahoo.com